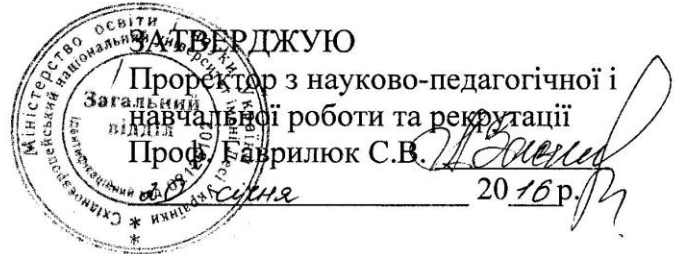

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра нової та новітньої історії України

УКРАЇНА У 1939–1941 рр.: ВЛАДА І СУСПІЛЬСТВО

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра з спеціальності 8.02030201 “Історія”

Луцьк – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни “Україна у 1939–1941 рр.: влада і суспільство”
для студентів за напрямком підготовки магістра з спеціальності 8.02030201 “Історія”
25 серпня 2015 р. – 17 с.

Розробник: Баран Володимир Кіндратович, доктор історичних наук, професор

Рецензент: Ленартович Олег Юрійович, доктор історичних наук, професор

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри нової та
новітньої історії України

Протокол № 1 від 27 серпня 2015 р.

Завідувач кафедри проф. Баран В.К.

Робоча програма навчальної дисципліни
кладена науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 4 від 22.12. 2015 р.

Голова науково-методичної комісії
факультету

 Денисюк В.І.

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 5 від 20.01. 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	0203 "Гуманітарні науки" 8.02030201 "Історія"	вибіркова
Модулів: 2	магістр	Рік підготовки: 5
Змістовних модулів: 2		Семестр: 11
ІНДЗ: є		Лекції: 12
Загальна кількість годин: 120		Практичні: 18 год
Тижневих годи (для денної форми навчання):		Самостійна робота: 84 год Консультації: 6 год
аудиторних: 2 самостійної роботи: 4 консультацій: 0,5		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни "Україна у 1939–1941 рр.: влада і суспільство" є формування у студентів цілісного та об'єктивного уявлення на рівні вимог вищої школи про особливості політичного, соціально-економічного, національно-культурного розвитку України у 1939–1941 рр.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Україна у 1939–1941 рр.: влада і суспільство" є:

- розглянути передумови приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР, розкрити ключові проблеми радянсько-німецьких відносин напередодні Другої світової війни;
- дати аналіз політичних процесів в західноукраїнському регіоні: утвердження радянської політичної системи, становище українського та польського національних рухів опору;
- розкрити механізм та масштаби депортаційної політики радянської влади;
- простежити основні тенденції соціально-економічного розвитку УРСР;
- висвітлити ключові аспекти національно-культурного життя.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- зміст наукових категорій, що стосуються теми;
- основні джерела до вивчення курсу;
- найважливіші наукові праці, присвячені темі;
- найбільш вагомні події та явища в історії України зазначеного періоду;
- особливості суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України в 1939–1941 рр.

вміти:

- користуватися історичною термінологією;
- аналізувати історичні події та факти, давати власну оцінку діяльності історичних осіб;
- визначити причинно-наслідкові зв'язки, взаємодію основних факторів суспільного життя;
- користуватися документальними джерелами, опрацьовувати наукову літературу;
- узагальнювати конкретно-історичний матеріал;
- застосовувати набуті знання, вміння і навички у практичній, науковій та педагогічній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР та утвердження радянської моделі влади.

Тема 1. Історіографія та джерела в історії українських земель 1939–1941 рр.

Основні джерела з історії українських земель. Офіційні документи партійних і радянських органів. Преса. Загальна характеристика радянської історіографії. Характеристика основних вітчизняних праць. Польська та російська історіографія проблем. Публікації в наукових збірниках та періодичних виданнях.

Тема 2. Західноукраїнські землі в системі міжнародних відносин у 1939–1941 рр.

“Українське питання“ Другої світової війни. Німецько-радянський пакт про ненапад і таємна угода про розподіл сфер впливу у Східній Європі. Договір про дружбу і кордон між СРСР і Німеччиною. Реакція міжнародної спільноти на німецько-радянську агресію проти Польщі. Визначення політичної позиції Румунії на початку Другої світової війни. Територіальні претензії СРСР до Румунії. Дипломатичні кроки сталінського керівництва.

Тема 3. Включення Північної Буковини та Бессарабії до складу УРСР.

Ультимативна нота радянського уряду Румунії. Початок військової операції проти Румунії. Діяльність оперативно-чекістської групи. Відгуки радянських громадян на румунські події. Формування радянської політичної системи. Зміна адміністративно-територіального устрою. Перебудова соціально-економічних відносин. Обмін населення.

Тема 4. Утвердження радянського тоталітаризму в Західній Україні.

Створення тимчасових органів влади на початковому етапі радянзації. Підготовка і проведення Українських народних зборів. Входження Західної України до складу СРСР. Здійснення адміністративно-територіальної

реформи. Формування радянської політичної системи. Створення партійних і громадських організацій. Вибори до вищих і німецьких органів влади.

Тема 5. Політичне протистояння.

Розгортання українського націоналістичного руху опору. Підготовка збройного повстання на західних землях України. Чекістсько-військові операції проти українського підпілля. Груднева операція НКВС 1940 року та судовий процес над членами крайового проводу ОУН. Загострення політичного протистояння в першій половині 1941 року. Становлення польського національного руху опору. Перші таємні військово-політичні організації. Боротьба радянських спецслужб з польським підпіллям.

Змістовий модуль 2. Політичний, соціально-економічний та культурний розвиток УРСР напередодні німецько-радянської війни.

Тема 1. Репресивна політика радянської влади.

Характер та особливості політичних процесів. Масові депортації населення. Політична “зачистка” західних земель України. Військове і цивільне осадництво. Політичні репресії як засіб радянської суспільства. Потік біженців в Західну Україну на початку Другої світової війни. Кардинальне розв’язання проблеми біженців методом виселення.

Тема 2. Перебудова економіки на соціалістичний лад.

Націоналізація промислових підприємств та установ. Перехід на радянську валюту. Розширення транспортної мережі. Нафтова вугільна промисловість. Державний план розвитку народного господарства. Конфіскація і націоналізація землі. Створення радгоспів і машинно-тракторних станцій. Допомога безземельним і малоземельним селянам. Норми індустріального землекористування. Запровадження колгоспів. Обмеження підсобного селянського господарства. Закон про сільськогосподарський податок.

Тема 3. Розвиток торгівлі.

Спроби стабілізації споживчого ринку. Становлення державної системи торгівлі. Скорочення ринкових фондів. Централізований розподіл ресурсів. Характеристика роздрібних цін. Впровадження карткової системи. Реакція населення на продовольчі труднощі. Зловживання чиновників і спекуляція товарами. Параліч приватної торгівлі та “загороджувальні закони”. Поліпшення становища в регіоні.

Тема 4. Соціальні проблеми.

Подолання безробіття. Державне страхування. Оплата праці. Рівень життя населення. Підписка на державні позики. Посилення трудової дисципліни. Мобілізація робочої сили. Розвиток охорони здоров'я. Загострення житлової проблеми. Масштабна націоналізація будинків.

Тема 5. Культурне будівництво та духовне життя.

Зміни в системі освіти. Суперечності процесу українізації. Перебудова наукового життя. Контроль влади за інтелігенцією. Корективи у польському питанні. Створення творчих спілок. Засоби масової інформації. Радіопропаганда і ”радіоінтервенція“. Розширення кіномережі. Наступ радянської влади на релігію та церкву.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назва змістовних модулів і тем	Аудиторні та поза аудиторні заняття (денна форма)				Усього
	Лекції	Практичні заняття	Сам. роб.	Конс.	
Змістовний модуль 1. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР та утворення радянської моделі влади					
Тема 1. Історіографія та джерела з історії українських земель 1939–1941 рр.	2	2	10		14

Тема 2. Західноукраїнські землі в системі міжнародних відносин у 1939–1941 рр.	2	2	10	1	15
Тема 3. Включення Північної Буковини та Бессарабії до складу УРСР		2	10	1	13
Тема 4. Утвердження радянського тоталітаризму в Західній Україні	2	2	12	1	17
Разом за змістовим модулем 1	6	8	42	3	59
Змістовий модуль 2. Політичний, соціально-економічний та культурний розвиток УРСР напередодні німецько-радянської війни.					
Тема 5. Політичне протистояння	2	2	8	1	13
Тема 6. Репресивна політика радянської влади	2	2	10	1	15
Тема 7. Перебудова економіки на соціалістичний лад	2	2	8		12
Тема 8. Розвиток торгівлі		2	8		10
Тема 9. Соціальні проблеми	2	2	4	1	8
Тема 10. Культурне будівництво та духовне життя		4	4		8
Разом за змістовим модулем 2	6	10	42	3	61
Усього годин	12	18	84	6	120

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
	Західноукраїнські землі в системі міжнародних відносин у	

1	<p>1939–1941 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Українське питання” напередодні Другої світової війни. 2. Німецько-радянський пакт про ненапад і новий переділ Європи. 3. Договір про дружбу і кордон між СРСР і Німеччиною. Реакція міжнародної спільноти на агресію проти Польщі. 4. Радянсько-румунські відносини у 1940-1941 рр. 	2
2	<p>Утвердження радянського тоталітаризму в Західній Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення тимчасових органів влади на початковому етапі радянзації. 2. Підготовка і проведення Українських народних зборів. Вхідження Західної України до складу СРСР. Здійснення адміністративно-територіальної реформи. 3. Формування радянської політичної системи. 4. Створення партійних і громадських організацій. Вибори до вищих і місцевих органів влади. 	2
3	<p>Політичне протистояння.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розгортання українського національного руху опору. 2. Чекістсько-військові операції проти українського підпілля. Груднева операція НКВС в 1940 року та судовий процес над членами крайового проводу ОУН. 3. Загострення політичного протиборства в першій половині 1941 року. 4. Становлення польського національного руху опору. Перші таємні військово-політичні організації. Боротьба радянських спецслужб з польським підпіллям. 	2
4	<p>Репресивна політика радянської влади.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Військове та цивільне осадництво. Підготовка першої масової депортації населення. 2. Політична ”зачистка“ західних земель України. Діяльність оперативних трійок НКВС УРСР. Проведення другої масової депортації. 3. Потік біженців у Західну Україну на початку Другої світової війни. Радянсько-німецькі домовленості про обмін біженцями. Створення евакуаційних комісій. 4. Кількість біженців у західному регіоні України. Залучення біженців до праці. Кардинальне розв’язання проблеми біженців методом виселення. 5. Порівняльна характеристика кількісного та якісного складу осадників, репресованих та виселених. Умови їх життя, праці, соціальні проблеми спец поселень біженців. 	2
	<p>Перебудова економіки на соціалістичний лад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Націоналізація промислових підприємств і установ. Перехід на радянську валюту. 2. Державний план розвитку народного господарства. 	

5	3. Конфіскація і націоналізація землі. Створення радгоспів і машинно-тракторних станцій. 4. Політика радянської влади щодо селянства. Запровадження колгоспів та обмеження підсобного селянського господарства.	2
6	Розвиток торгівлі. 1. Створення державної системи торгівлі. Спроби стабілізації споживчого ринку. 2. Характеристика роздрібних цін. Впровадження карткової системи. 3. Реакція населення на продовольчі труднощі. Зловживання чиновників і спекуляція товарами. Параліч приватної торгівлі та “загороджувальні закони”. 4. Поліпшення становища в регіоні.	2
7	Соціальні проблеми. 1. Подолання безробіття. Державне страхування. 2. Методи вирішення житлової проблемми. Оплата праці та рівень життя населення. 3. Посилення трудової дисципліни. Мобілізація робочої сили. 4. Розвиток охорони здоров'я.	2
8	Культурне будівництво та духовне життя. 1. Зміни в системі освіти. Суперечності процесу українізації. 2. Перебудова наукового життя. Контроль влади за інтелігенцією. 3. Корективи у польському питанні. Створення творчих спілок. 4. Засоби масової інформації. Радіопропаганда і “радіоінтервенція”. Розширення кіномережі. 5. Наступ радянської влади на релігію та церкву.	4
	Разом	18

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Західноукраїнські землі в системі міжнародних відносин у 1939–1941 рр.	8
2	Включення Північної Буковини та Бессарабії до складу УРСР	8
3	Політичне протистояння	8
4	Репресивна політика радянської влади	8
5	Розвиток торгівлі	6
6	Соціальні проблеми	6
7	Культурне будівництво та духовне життя	8
8	Зміни в системі освіти. Суперечності процесу українізації	8

9	Перебудова наукового життя. Контроль влади за інтелігенцією	8
10	Створення творчих спілок. Засоби масової інформації. Радіопропаганда і “радіоінтервенція”. Розширення кіномережі.	
11	Наступ радянської влади на релігію та церкву.	8
	Разом	84

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – написання роботи на одну із вказаних тем на основі аналізу наукової літератури та документальних джерел. Вимоги: а) титульна сторінка; б) план; в) вступ; г) виклад основного матеріалу відповідно до пунктів плану; д) висновки; е) список використаної літератури. Обсяг ІНДЗ має складати 12–15 сторінок друкованого тексту. Форма контролю – співбесіда.

Тематика ІНДЗ:

1. Західноукраїнські землі в системі радянсько-німецьких договорів 1939 р.
2. Агресія СРСР проти Польщі з погляду міжнародного права.
3. Наступ Червоної армії в Західній Україні: співвідношення сторін, хід бойових дій.
4. Реакція міжнародної спільноти на німецько-радянську агресію проти Польщі.
5. Реакція населення на радянське вторгнення.
6. Утвердження радянської політичної системи в Західній Україні.
7. Економічні перетворення в Західній Україні.
8. Націоналізація промислових об’єктів та запровадження колгоспної системи.
9. Становлення державної системи торгівлі.
10. Соціальна політика радянської влади.
11. Рівень життя населення.
12. Культурне будівництво у 1939–1941 рр.
13. Зміни в системі освіти у 1939–1941 рр.

14. Влада і Церква на західноукраїнських землях у 1939–1941 рр.
15. Польський національний рух опору.
16. Політичні репресії як засіб радянізації західноукраїнського суспільства.
17. Біженці – заручники німецько-радянської агресії проти Польщі.
18. Вирішення проблеми Північної Буковини та Бессарабії у 1940 р.
19. Соціалістичні перетворення у Північній Буковині та Бессарабії.

8. Методи навчання.

У навчанні використовуються такі методи:

1. словесний – застосовується в процесі читання лекцій;
2. метод наочності – при ознайомленні студентів з оформленням текстів наукових досліджень в монографіях і часописах;
3. метод практичної діяльності – при складанні планів і структурі студентських робіт, оформленні наукового апарату, схем, графіків, ілюстрацій.
4. інтерактивні методи – розробка сценарію екскурсії історичними місцями Луцька; інвентаризація історичних джерел в музеї археології.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Оцінка виставляється з урахуванням оцінок за змістові модулі.

Питання для підсумкового контролю:

1. Загальна характеристика радянської історіографії з історії українських земель у 1939–1941 рр.
2. Характеристика основних вітчизняних праць .
3. Польська та російська історіографія проблеми.
4. «Українське питання» напередодні Другої світової війни.
5. Західноукраїнські землі в системі радянсько-німецьких договорів 1939 р.
6. Агресія СРСР проти Польщі з погляду міжнародного права.
7. Наступ Червоної армії в Західній Україні: співвідношення сторін, хід бойових дій.

8. Реакція міжнародної спільноти та громадськості на німецько-радянську агресію проти Польщі.
9. Підготовка і проведення Українських народних зборів. Входження Західної України до складу СРСР.
10. Утвердження радянської політичної системи в Західній Україні.
11. Економічні перетворення в Західній Україні.
12. Націоналізація промислових підприємств і установ.
13. Конфіскація і націоналізація землі. Створення радгоспів і машинно-тракторних станцій.
14. Політика радянської влади щодо селянства. Запровадження колгоспів та обмеження підсобного селянського господарства.
15. Становлення державної системи торгівлі.
16. Соціальна політика радянської влади.
17. Житлова проблема.
18. Рівень життя населення.
19. Культурне будівництво.
20. Зміни в системі освіти. Суперечності процесу українізації.
21. Контроль влади за інтелігенцією.
22. Влада і Церква в Західній Україні у 1939–1941 рр.
23. Засоби масової інформації. Радіопропаганда. «радіоінтервенція». Розширення кіномережі.
24. Розгортання українського національного руху опору.
25. Чекістсько-військові операції проти українського підпілля.
26. Груднева операція НКВС 1940 р. та судовий процес над членами крайового проводу ОУН.
27. Боротьба радянських спецслужб з польським підпіллям.
28. Політичні репресії як засіб радянської західноукраїнського суспільства.
29. Військове і цивільне осадництво як об'єкт репресій.
30. Масові депортації населення.
31. Біженці – заручники німецько-радянської агресії проти Польщі.

32. Територіальні претензії СРСР до Румунії.
33. Вирішення проблеми Північної Буковини та Бессарабії у 1940 році.
34. Соціалістичні перетворення в Північній Буковині та Бессарабії.
35. Формування радянської політичної системи в Північній Буковині та Бессарабії. Зміна адміністративно-територіального устрою.
36. Перебудова соціально-економічних відносин у Північній Буковині та Бессарабії.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Під час діагностики якості навчання можливе використання різних **методів** контролю, зокрема спостереження, бесіда, опитування, письмові роботи, анкетування, тестування тощо.

Засобами діагностики успішності навчання є:

1. Поточна перевірка виконання студентами самостійних робіт.
2. Перевірка конспектування студентами лекційних занять.
3. Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, дискусіях, презентації самостійних завдань.
4. Написання студентами поточних письмових тестових завдань за змістовними модулями.
5. Виконання та захист студентами індивідуального завдання за темою курсу.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (мах. = 40 балів)		Модуль ий контроль (мах. = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1			Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	15	10	30	30	100
12 балів – підготовка і робота	12 балів – підготовка і робота				

на семінарських заняттях (обраховується середнє арифметичне суми балів, набраних студентом на всіх заняттях). 3 бали – за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, реферати, рецензування відповідей тощо).	на семінарських заняттях (обраховується середнє арифметичне суми балів, набраних студентом на всіх заняттях). 3 бали – за систематичну підготовку до семінарських занять та активну участь у їх роботі (доповнення, виступи з повідомленнями, реферати, рецензування відповідей тощо).				
--	--	--	--	--	--

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

1. Баран В. К., Токарський В. В. Україна: західні землі 1939–1941 рр. / В. К. Баран, В. В. Токарський. – Львів, 2009.
2. Вокруг пакта о ненападении (документы о совместно-германских отношениях 1939 года) // Международная жизнь. – 1989. – № 9.
3. Волинь радянська (1939–1965). Збірник документів і матеріалів. Ч. 3. / Відп. ред. Н. Л. Алексеева. – Л. – 1971.

4. Культурне життя в Україні. Західні землі: Документи і матеріали. – Т. 1

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. 1939 год: Уроки истории.– М., 1990.
2. 1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнар.наук. конф. 23–24 вересня 1999 р. – Львів, 2001.
3. Баран В. К., Токарський В. В. Україна: західні землі: 1939–1941 рр. – Львів, 2009.
4. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2-х книгах. – Кн.1. – К., 1994. – 432 с.; Кн.2. – 688 с.;
5. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939–1950). – Львів, 2005. – 268 с.
6. Бугай М.Ф. Депортації населення з України (30–50-ті роки) // Український історичний журнал. –1990. – №10.
7. Возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною / Ред. кол.: Ю. Ю. Сливка та ін. – К., 1989.
8. Вокруг пакта о ненападении (документы о советско-германских отношениях 1939 года) // Международная жизнь. – 1989. – № 9.
9. Волинь радянська (1939–1965). Збірник документів і матеріалів. Ч. 3. / Відп. ред. Н. Л. Алексєєва. – Л., 1971.
10. Волинь у Другій світовій війні: Зб. наук. та публіцист. ст. / Гол. ред. та упоряд. М. М. Кучерепа. – Луцьк, 2005.
11. Волкогонов Д.А. Драма решений 1939 года // Новая и новейшая история. – 1989. – № 4.
12. Вронська Т. В., Кульчицький С. В. Радянська паспортна система // Український історичний журнал. – 1999.– № 4.
13. Гриф секретности снят: Потери Вооруженных Сил СССР в войнах, боевых действиях и военных конфликтах: Стат. исследование.– М., 1993.

14. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. – К., 2000.
15. Даниленко В. М. Ліквідація Польської держави та встановлення радянського режиму в Західній Україні // Український історичний журнал. – 2006. – № 3.
16. Депортації: Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр.: Документи, матеріали, спогади: У 3 т. – Т. 1. 1939–1945 рр. – Л., 1996.
17. Задорожний В., Паламарчук М. Успіхи економічного розвитку західних областей Української РСР. – К., 1960.
18. Иларионова Т. С. Обмен населением между СССР и Германией накануне и в начале Второй мировой войны // Отечественная история. – 2004. – № 4.
19. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.). – К., 1999.
20. Ковальчак Г. І. Розвиток промисловості в західних областях України за 20 років радянської влади (1939–1958 рр.): історико-економічний нарис. – К., 1965.
21. Ковалюк В. Р. Культурологічні та духовні аспекти «радянзації» Західної України (вересень 1939 р. – червень 1941 р.) / В. Р. Ковалюк // Український історичний журнал. – 1993. – № 2.
22. Колкер Б. М., Левит И. Э. Внешняя политика Румынии и румынско-советские отношения (сентябрь 1939 – июнь 1941). – М., 1971.
23. Культурне життя в Україні. Західні землі: Документи і матеріали. – Т. 1. 1939–1953. – К., 1995.
24. Кучерепа М. М. Історія Волині: 1939–1941 рр.: Навчальний посібник. – Луцьк, 2006.
25. Кучерепа М., Вісин В. Волинь: 1939–1941 рр. – Луцьк, 2005. – 485 с.
26. Литвин М.Р., Луцький О.І., Науменко К.Є. 1939: Західні землі України. – Львів, 1999.
27. Мельтюхов М. И. Советско-польские войны. Военно-политическое противостояние 1918–1939 гг. – М., 2001.

28. Мельтюхов М. Освободительный поход Сталина. Бессарабский вопрос в советско-румынских отношениях (1917–1940 гг.).– М., 2006.
29. Оглашению подлежит: СССР – Германия. 1939–1941: Документы и материалы.– М., 2004.
30. Павлович О. В. Передумови радянзації культури в західних областях України: 1939–1940 рр. // Історичні студії Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – Вип. 1.
31. Панчук М. Повертаючись до вересня 1939-го року // Вільна Україна. – 1990. – 18 вересня. – С.1–2.
32. Парсаданова В. С. Депортация населения из Западной Украины и Западной Белоруссии в 1939–1941 гг. // Новая и новейшая история. – 1989. – № 2.
33. Пасат В. И. Эвакуация немецких колонистов с территории Бессарабии и Северной Буковины в 1940 году // Отечественная история.– 1997.– № 2.
34. Патриляк І. Підготовка бандерівською ОУН антирадянського повстання на території Західної України (січень 1940– червень 1941рр.) // Київська старовина. – 2004. – № 1.
35. Розквіт економіки західних областей УРСР (1939–1964 рр.). – Львів, 1964.
36. Торжество історичної справедливості. Закономірність возз'єднання західноукраїнських земель в єдиній Українській Радянській державі. – Л., 1968.
37. Швагуляк М.М. “Українська карта”: Українське питання у міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни // Дзвін. – 1990. – № 7.
38. Ярош Б. О. Сторінки політичної історії західноукраїнських земель (30–50-ті рр. ХХ ст.): Монографія. – Луцьк, 1999.